

De kerk H. Kruisverheffing in glas en porselein

Nota : de WHSK heeft geen enkele van de in dit artikel afgebeelde kunstwerken in haar collectie.

In de jaren 1980-1992 werden brandglazen gemaakt van vele dorpsgezichten in Vlaanderen, waaronder ook Sint-Kruis. Hier en daar in onze gemeente zie je aan de straatvensters van huizen dergelijke glasdecoraties hangen. De eerste versie ervan werd in **1981**, via schriftelijke inschrijving, aan de bevolking aangeboden door de toenmalige **firma Hermans uit Westerlo**. Het betreft een geslaagd kunstwerk waarop, naast de dorpskerk, ook vijf andere bekende monumenten en het wapenschild van Sint-Kruis realiteitsgetrouw staan afgebeeld.

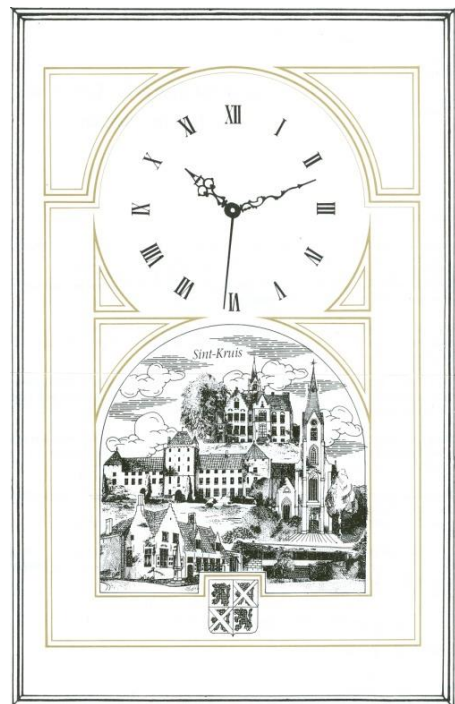
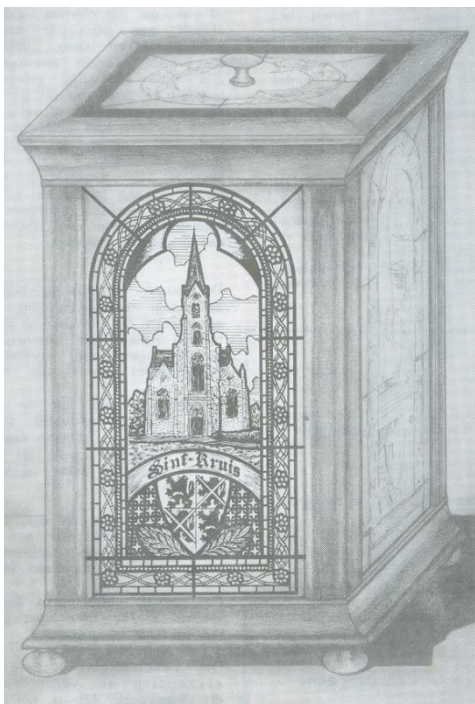

Voor het eerste gebrandschilderde glasraam van Sint-Kruis (44 x 37cm) koos atelier Hermans er in 1981 voor om drie monumenten van de dorpskern af te beelden: de kerk, het kasteel Rooigem en het oud gemeentehuis De Zorge. Voor de deelgemeente Male werden dat het grafelijke kasteel, het voormalige schepenhuis en de bekende driekantige schandpaal of pelderijn.

Minder secuur afgewerkt zijn de ontwerpen van bijna identieke glasgravures die de concurrerende **firma Decor Art uit Herentals** lanceerde in **1986 en 1989**. Alhoewel al deze glasgravures prijzig waren, gaande van 1980 tot 2950 BF, vielen ze blijkbaar in de smaak bij een deel van de bevolking. Dat spoorde de twee

betrokken glasateliers aan om beiden in 1990 terug een glasraam met Sint-Kruise monumenten te lanceren. **Kunstatelier Hermans** kwam terug voor de dag met een mooi, maar kleiner glaswerk in gouddecor met centraal de Heilige Kruisverheffingskerk, nu enkel geflankeerd door het kasteel en het schepenhuis van Male. **Glasatelier Decor Art** toonde, in een andere rangschikking, weer dezelfde minder goed afgebeelde monumenten ... een ontwerp dat voor de laatste maal hernomen werd in 1992.

De firma *Hermans*, die in 1981 als eerste startte met het ontwerpen van glasramen waarop stads- of dorpsmonumenten worden afgebeeld, ontwierp in 1983 éénmalig vierzijdige elektrische **sierlampen** waarop, voor Sint-Kruis, het glasraam van de dorpskerk op de voorzijde werd geplaatst. De tegenprestatie van de concurrerende firma *Decor Art* kwam er in 1991: een **klokuurwerk** waar, onder de wijzerplaat, dezelfde Sint-Kruise monumenten, waaronder de kerk, opnieuw staan afgebeeld.

De brandglazen van de sierlamp (16,5 x 16,5 x 25,3cm) van Sint-Kruis (Hermans, 1983) werden in een donkerbruin gebeitst houtkader geplaatst en de Sint-Kruise huisklok (35 x 49cm) van Decor Art, 1991, werd met goudomrandingen omlijst.

Na het ontwerpen van glasramen en uurwerken konden de **porseleinen borden** niet ontbreken. *Hermans* lanceerde in **1989** een set van drie kunstborden waarvan het eerste de brandschildering van de Kruisverheffingskerk vertoont.

Decor Art ontwierp ook porseleinen borden voor Sint-Kruis, echter zonder afbeelding van de kerk. De firma *European Artists Gallery* uit Hasselt deed dat in **1993** wel nog en kwam voor de dag met een veelkleurig porseleinen kunstbord met centraal het bekende frontale zicht op de opvallende spitse toren van de H.-Kruisverheffingskerk van Sint-Kruis.

Ook de kerk H. Kruisverheffing van Sint-Kruis kwam in aanmerking als bezienswaardigheid op een kunstig sierbord (22 cm diameter, European Artists Gallery, 1993) dat diende als geschenk, aandenken of binnenhuisdecoratie.

Het op de markt brengen door kunstateliers van glasramen, uurwerken of borden waarop plaatselijke monumenten worden afgebeeld, nam een einde rond 1998 zodat de destijds gemaakte kunstwerken tot het plaatselijk heemkundig erfgoed gaan behoren. Personen die in het bezit zijn van dergelijke kunstcreaties en die bereid zijn deze te schenken aan de plaatselijke heemkundige kring van Sint-Kruis nemen daartoe graag contact op via mail met

de secretaris van de WHSK, Ludo Vandamme (ludo.vandamme@telenet.be) of via de auteur van dit artikel, Johan Duyck (johan.duyck@hotmail.com), Pastorieweg 3, 8310 Sint-Kruis Brugge. Hartelijk dank!

Johan Duyck, Werkgroep Heemkunde Sint-Kruis, 2020